

22. juli-senteret

Fordypningstekst

Bombeangrepet i Regjeringskvartalet

Av Stine Furan. Publisert i juni 2020.

Bombeangrepet i Regjeringskvartalet drepte åtte mennesker, mens ni mennesker ble utsatt for alvorlige eller livstruende skader. Mange ble påført skader av mindre alvorlig karakter, samt psykiske plager og belastninger av ulik art. Bombeangrepet forårsaket massive materielle ødeleggelser. 1700 arbeidsplasser var helt eller delvis ødelagte, dette resulterte i store og langvarige omstillinger og dermed stresspåkjenninger som kunne true helsen til de ansatte. Trykkbølgen fra bomben var også så kraftig at mange opplevde at de befant seg nært eksplosjonen, og slik også i umiddelbar fare.

Etter bombeangrepet besluttet myndighetene at man skulle gjennomføre systematisk oppfølging av alle som hadde vært direkte eksponert for terrorangrepet gjennom en proaktiv virksomhetsmodell og bedriftshelsetjenesten. Også de som nettopp hadde forlatt arbeidssedet, og de som kom til stedet og deltok i redning og sikring hørte til denne gruppa. På grunn av kapasitetshensyn kunne man ikke tilby personlig helseundersøkelse til alle ansatte som ikke var direkte eksponert, men disse fikk tilbud om å søke hjelp gjennom bedriftshelsetjenesten.

Helsedirektoratet ga Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) i oppdrag å undersøke hvordan de ansatte i Regjeringskvartalet ble berørt av bombeangrepet 22. juli 2011. I perioden 2012-2014 gjennomførte NKVTS tre datainnsamlinger. Fra våren 2015 ble det i tillegg innhentet data på legemeldt sykefravær og diagnosebruk fra NAV og SSB i perioden før og i etterkant av terrorangrepet. Det ble også gjennomført intervjuer om reaksjoner etter angrepet. Over 3000 hadde Regjeringskvartalet som arbeidsplass og var slik et mål for terroren selv om de ikke var til stede. Undersøkelsen omfattet derfor både departementsansatte som var til stede under angrepet, og de som ikke var det.

Målet for studien var å kartlegge endringer i arbeidsmiljø, helse og sykefravær/arbeidsdeltakelse blant regjeringsansatte etter 22. juli. Målet var å utforske hvilke forhold som påvirker helse, arbeidsforhold

22. juli-senteret

og arbeidsdeltakelse, og å få mer kunnskap om hvordan opplevelse av trygghet, sikkerhet og tillit endres og opprettholdes etter katastrofer.

Utvalget

Bombeangrepet i Regjeringskvartalet

Utvalget for undersøkelsen

Antall departementsansatte som ...

... møtte kriterier for deltagelse i studien	3520
... deltok i første runde av studien	1974
... deltok i andre runde av studien	1780
... deltok i tredje runde av studien	1570
... deltok på minst en runde av undersøkelsen	2519

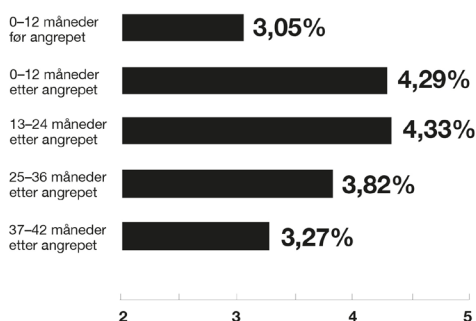
Bilde 1

Bilde 1 viser antall departementsansatte som deltok i første, andre og tredje runde av studien. Tabellen viser også hvor mange som møtte kriteriene for deltagelse i studien.

- 14 av 17 departementer var med i studien
- Ca. 50% svarprosent ved alle tre måletidspunkt
- Av 2519 departementsansatte som deltok var 56.9% kvinner og 43.1% menn
- Gjennomsnittsalder var 46.1 år
- 62.3% hadde mer enn 16 års utdanning
- 10.7% var til stede i Regjeringskvartalet under eksplosjonen

Bombeangrepet i Regjeringskvartalet

Regjeringsansattes sykefravær før og etter bombeangrepet i 2011

Bilde 2

Bilde 2 viser Regjeringsansattes sykefravær før og etter bombeangrepet i Regjeringskvartalet.

Studien viser at ansatte til stede under eksplosjonen hadde høyere sykefravær i ettårsperioden sammenlignet med året før hendelsen.

- Kvinnelige ansatte som var til stede under eksplosjonen hadde høyere sykefravær to år etter eksplosjonen sammenlignet med året før angrepet.
- Tre år etter terrorangrepet var sykefraværet tilbake på tilsvarende nivå som før hendelsen i alle grupper.

Bombeangrepet i Regjeringskvartalet

PTSD-symptomer* blant ansatte som var i Regjeringskvartalet under angrepet

24% 2012   **17%** 2013   **17%** 2014

PTSD-symptomer* blant ansatte som *ikke* var i Regjeringskvartalet under angrepet

4% 2012   **3%** 2013   **2%** 2014

* Post-traumatisk stresslidelse (PTSD) er en psykisk lidelse som kan ramme mennesker som har vært utsatt for en traumatisk hendelse. De fleste som utsettes for et slikt traume, vil oppleve akutte psykiske og kroppslige reaksjoner i etterkant.

Hvis disse plagene vedvarer kalles det post-traumatiske stressreaksjoner. Reaksjonene kan være depressive tanker, sterk frykt, påminnelser og gjenopplevelse av hendelsen. Dette kan i stor grad påvirke hverdagen, og mange faller fra skole og arbeidsliv.

Bilde 3

22. juli-senteret

Bilde 3 viser forekomst av symptomer på posttraumatisk stresslidelse (PTSD) blant ansatte som var i Regjeringskvartalet under angrepet, og de som ikke var det. Både i 2013 og 2014 rapporteres det om at 17% av ansatte som var i Regjeringskvartalet under angrepet hadde symptomer på PTSD. Dette er betraktelig høyere enn i den øvrige befolkningen.

Kildeliste

Hansen, M.B., Berthelsen, M., Nissen, A. & Heir, T. (2019). Sick leave before and after a work-place targeted terror attack. *Int Arch Occup Environ Health* 2019; 92: 327-35.

Hansen, M., Birkeland, M. S., Nissen, A., Blix, I., Solberg, Ø., & Heir, T. (2017). Prevalence and course of symptom-defined PTSD in individuals directly or indirectly exposed to terror: A longitudinal study. *Psychiatry*, 80(2) <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00332747.2016.1230983>

Kärki, F.U. & Weisæth, L. (red.) (2014). *Fra sjokk til mestring. Norges respons på et nasjonalt traume*. Gyldendal.